

Мокринська Зоряна Володимирівна,
к.е.н., доцент,
доцент кафедри фінансів, обліку і аудиту
Мельник Вікторія Володимирівна,
здобувач вищої освіти
Національний авіаційний університет, м. Київ.

МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВ: ОБЛКОВІ ТА СТРАТЕГІЧНІ АСПЕКТИ

Анотація: розкрито особливості модернізації основних засобів, взаємозв'язку основних засобів та капітальних інвестицій, розглянуто складові та чинники впливу ефективного використання основних засобів на інвестиційний розвиток.

Ключові слова: модернізація, ремонт, інвестиції, основні засоби.

Ефективність діяльності підприємств тісно пов'язана з певними факторами. І незважаючи на ріст інвестицій в нематеріальні активи у високотехнологічних підприємств, матеріальні фактори і далі залишаються в пріоритеті для підприємств. Для наочності, наведемо дані, щодо капітальних інвестицій у матеріальні та нематеріальні активи вітчизняних підприємств за січень-вересень 2020 року у наступному рис. 1.

Рис. 1. Обсяги капітальних інвестицій за січень-червень 2020 року в Україні, тис. грн.

Джерело: Побудовано на основі даних [1]

Серед інвестицій у матеріальні активи особливої уваги заслуговують основні засоби (рис. 2). А їх використання підприємством, за звичай,

призводить до появи витрат, необхідних для збереження, переобладнання та модернізації цих об'єктів.

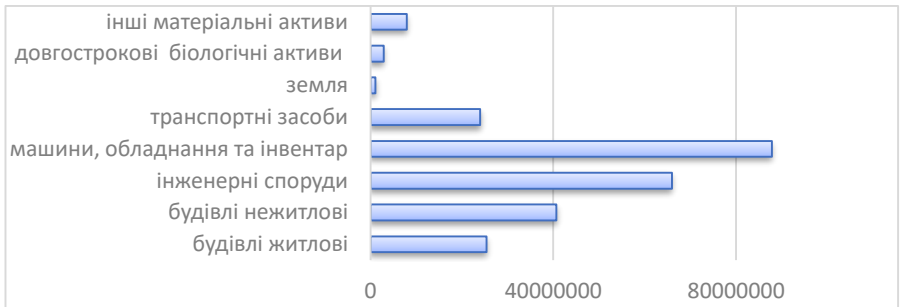

Рис. 2. Структура капітальних інвестицій в матеріальні активи за січень-червень 2020 року в Україні, тис. грн.

Джерело: Побудовано на основі даних [1]

Ефективне використання основних засобів дає змогу збільшити обсяг виробництва на підприємстві. Таким чином, ретельне дослідження питання модернізації та раціонального використання основних засобів є актуальним для виробничих підприємств. Важко уявити ефективне використання основних засобів без витрат підприємства на їх обслуговування, ремонту та модернізації. Серед найпоширеніших операцій, які виникають при використанні основних засобів – ремонт і модернізація. Кожного разу при проведенні ремонту, бухгалтеру доводиться вирішувати питання щодо класифікації: капіталізувати понесені витрати у вартості відремонтованого основного засобу чи списати їх на витрати періоду.

Основні засоби можуть бути представлені різними категоріями, приміром до них відносять МНМА, інвестиційну нерухомість, тварин і багаторічні насадження. Тому для вирішення даного питання звернемося до відповідних стандартів обліку. Зокрема, це НП(С)БО 7 «Основні засоби» [2] та НП(С)БО 32 «Інвестиційна нерухомість» [3]. У згаданих стандартах дається пояснення, що вартість може збільшуватись на суму витрат пов'язаних з покращенням об'єкта, а до таких витрат відносять модернізацію, модифікації, дообладнання, реконструкцію і т.п. Зазначається також і обумова про збільшення економічних вигід. Натомість, витрати понесені на підтримку основного засобу в робочому стані зазначають як витрати періоду. Трохи більша деталізація наводиться у Методичних рекомендаціях 561 [4]. Саме у цьому документі зазначається, що при модернізації та модифікації збільшується термін корисного використання чи підвищується виробнича потужність таких засобів. Тобто, таке покращення – це сукупність робіт, які призводять до змін у техніко-економічних характеристиках засобу. Щодо ремонтів, то питання досить часто навіть у практиків з багаторічним досвідом не завжди знайдеться точна і достовірна відповідь, щодо класифікації. На перший погляд, поточний

ремонт – витрати звітного періоду, капітальний ремонт – капіталізація. Але досить часто деякі види робіт, і для поточного і для капітального ремонту будуть однаковими. Тому при вирішенні даного практичного питання варто враховувати приналежність підприємства, оскільки є ряд спеціалізованих положень та листів різних відомств.

Першочерговим завданням необхідним для раціонального використання основних засобів є створення інвестиційної стратегії, яка дозволить підвищити ефективності їх використання шляхом модернізації. Модернізація як поліпшення функціональних характеристик обладнання з урахуванням стимулюючих факторів сприяє підвищенню якості виробленої продукції. Підготовка та розробка інвестиційного проекту модернізації є одним із головних етапів формування інвестиційної стратегії підприємства, оскільки проект є організаційною формою реалізації інвестиційного процесу.

Саме тому вдосконалення структури та збільшення обсягів інвестицій в матеріальні активи є визначальним для виконання найбільш важливих завдань економічної політики вітчизняних підприємств.

Надалі особливу увагу слід приділяти питанню вивчення та дослідження інвестування в основних засобів, оскільки вони є матеріальною основою виробничого процесу. Проте, потрібно враховувати про формуванні інвестиційних проектів і необхідність інвестицій в нематеріальні активи, оскільки збалансоване реалізація, таких рішень дозволить здійснити структурну перебудову вітчизняних підприємств та досягти стратегічних цілей необхідних для високотехнологічного прориву.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА:

1. Капітальні інвестиції. URL: http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2020/ibd/kin/arh_kinv2020_u.htm (дата звернення: 13.11.2021).
2. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text> (дата звернення: 13.11.2021).
3. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 32 «Інвестиційна нерухомість»: Наказ Міністерства фінансів України від 02.07.2007 р. № 779. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0823-07#Text> (дата звернення: 13.11.2021).
4. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів: Наказ Міністерства фінансів України від 30.09.2003 р. №561. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0561201-03#Text> (дата звернення: 14.11.2021).